

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:

Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.
Kunz József ur kereskedésével szemben.
Hirdetések a legmérsékeltébb árszámítás mellett vétetnek fel.
Egyes szám 4 kr.

A király látogatása.

Szept. 16.

A nagy hadgyakorlatok színhelyül az idén Pécs és vidéke volt kiszemelve. Azonban a kolerának immár nyugatról is mindinkább fenyegető veszedelme arra indította felséges királyunkat, hogy a nagy hadgyakorlatok beszüntetését rendelte el.

Ő Felségének ezen ténye a legatyább jóindulatnak és legbölcsebb előrelátásnak fényes bizonyítéka, mert ez által népét és hadseregét azon bekövetkező veszélytől akarta megóvni, melylyel ilyen járványos időben a nagyobb csapatösszpontosítások járnak. S ez annál is inkább nagy jelentőségű felséges rendelkezés, mert kétségtelen, hogy a nagy hadgyakorlatokra, mint hadseregünk harc-képességének próbájára okvetlenül szükség van. Ő Felsége azonban e fontos érdekeit népei egészségéért feláldozta. Ennen folytán az idén csakis kisebb hadgyakorlatok voltak Pécs vidékén. Ő Felsége mindazáltal nem mulasztotta el ezen alkalmat sem, hogy hü magyar népe közé ellátogasson.

Alkalma volt tehát ismét e haza népének kimutatni lojalitását uralkodója iránt, a mi nemcsak évszázados hagyományos erénye a magyar nemzetnek, hanem dicsőségesen országló királyunkkal szemben a legőszintebben és a leglelkesebben táplált érzésünk. Ő Felségének pedig volt alkalma jelét adni annak, hogy magyar népe hűségébe vetett bizalma a legujabb közvetlen érintkezés által fokozott mértékben emelkedett.

A gyakorlatok ezen felül a polgárság és a hadsereg között is élénkebb érintkezést idéznek elő, amit a két elem közti barátságos viszony fentartása érdekében egyaránt kívánatosnak és szükségesnek tartunk. A hadsereg azon eszköz, mely az állam fennállásának biztosítékát képezi. A polgárság munkálkodása és alkotásai békés folytatásának garanciájául a hadsereg szolgál s azért épenséggel nincs oka a két elemnek egymás ellenében gyűlölködni, viszálykodni, hanem annál több oka van szívélyes együtt működés által a haza javát előmozdítani.

Az egyik a másiknak kiegészítő része az államban, egyik a másik nélkül csonka test, melynek célja és rendeltetése nincs. A hadsereg állam és polgárság nélkül non sens, tartalmatlan és céltalan szerv, de az állam és polgárság is

hadsereg nélkül a fennállás garanciája nélkül szükölködik különösen a mostani nemzetközi helyzetben, amikor az általános fegyverkezés oly mérveket öltött, hogy az államok produktív erejüknek és képességüknek oroszlán részét a véderő legszélesebb körű és legtökéletesebb emelésére kénytelenek fordítani.

Eunek dacára ugyanazt tapasztaljuk, hogy a békét Európában évek óta mi sem zavarta meg, de van-e, a ki nem tudná, hogy ez csak ideiglenes állapot, melyet a béke politikusainak nem csekély ügyességek árán sikerült évről-évre fentartani? A helyzet azonban egyre komoly, fenyegető és a legnagyobb mértékben feszült.

Ilyen körülmények között nekünk kétszeresen sükségünk van nagy, hatalmas és jól fegyverezett véderőre, mert az is evidens dolog, hogy a legközelebbi nagy háboruban, melynek réme Oroszország részéről évek óta kísért, egész állami létünk lesz kockára téve.

Vagy kiálljuk azt szerencsésen, vagy pedig teljesen megsemmisülünk. Részleges legyőzetésről szó nem lehet nálunk, mert már államunk természeti integritása is olyan, hogy annak legcsekélyebb sérelme az egésznek összeomlását idézné elő. Magyarország pl. Erdély nélkül teljesen lehetetlen.

A jelzett okok miatt nem lehet eléggé lelkiismeretbeli kötelességünk figyelmeztetni arra, hogy hadseregünk, mely különben is néphadsereg, melynek tagjai a mi saját fiaink, minő biztosítékot képvisel mi reánk nézve, s hogy mely lelkiismeretlenség és hazafiatlanság némely ellenzéki lapoknak azon eljárása, mely szerint tizedrangú kérdéseket felfújnak s a hadsereg és a polgárság közti viszonyt feszültté és kényelmetlenné teszik, a mivel természetesen a legjobb szolgálatot teszik külföldi ellenségeinknek. Nem egyszer volt alkalmunk ilyen sajnálatos eseteket tapasztalni s azért most, mikor a hadsereg és a polgárság a hadgyakorlatok alkalmával sűrűbb kontaktusba jutott egymással, kötelességünknek tartottuk ezeket elmondani.

Belföld.

A lacfalusi pap felfüggesztése. A nagy-szebeni Tribuna a következő hirt közli: „Lucaciu László dr. lacfalusi lelkészt felfüggesztették állásától oly ürügy alatt, hogy politikát üz s akadályozza a közigazgatás menetét.

A nép közt kimondhatatlan izgatottság uralkodik. Lucaciu László dr. már rég rászolgált arra, hogy nemcsak a politikai hatóság szegje útját az ő üzelmének, melyek folyton arra voltak irányozva, hogy a magyar államot súlyosan sértsék, de a hirhedt izgató utóbb már az igazságszolgáltatással is összeütközésbe jött. — Most is nyilván van a debreczeni törvényszéknél lazi és elbűnösítő vizsgálat, valamint számolnia kell más törvénysértésekért is.

Ugy látszik, ez a arczatlan kihívás ki-merítette Szabó János szamosújvári g. kat. — püspök türelmét is, kinek egyházi fenhatósága alá Lucaciu László dr. tartozik, mint a szamosújvári egyházmegye papja s felfüggesztette állásától az izgatót.

Sokszor volt már szó arról, hogy Szabó püspök miért türi Lucaciu féktelenkedéseit s az efelől megkérdezett püspök mindig csak arra utalt, hogy ő nem léphet fel ellene, mert Lucaciu óvatosan figyelembe veszi mindig a kánonjogi követelményeket.

Most még nem tudjuk, hogy tényleg mi-csoda okból és alapon függesztette fel Szabó püspök Lucaciu, de a lökést erre alkalmasint az a már nyilvánvalóvá és eltagadhatatlanná lett tény adta meg, hogy a fanatikus izgató a templomba is belevitte a politikát s itt is hirdette a magyarok ellen a gyűlöletet.

Lucaciu László dr. a legveszedelmesebb román izgatók közé tartozik. Igen képzett ember, theológiai tanulmányait Rómában végezte, s a me lett, hogy a modern nyelvek legtöbbjét kitünően beszéli, kiváló szónok is. Bizonyos, hogy a tömegekre nagy hatást tud gyakorolni s ebben van a legfőbb ereje.

Különben a mérsékeltébb román politikusok maguk is folyton nagy ellenszenvvel kísérték és fogadták Lucaciu szereplését, de ez a fanatikus pap, ki a jól jövedelmező lacfalusi parókiát kapta, mikor nemzeti izgatásaiért Szatmárról, hol tanári állást viselt, menesztették, — terrorizáló magatartásával a visszavonulásra kényszerítette őket. Lucaciu Bukarestben sem valami kedvelt ember, mert ott azt tartják róla, hogy egyházi téren a görög keleti vallásnak tényleg ellenese. Sőt sűrűn hangoztatják, hogy Lucaciu, mint pap, Rómából bizonyos küldetéssel is bír s erre nézve konkrét tényeket is sorolnak fel. E híresztelés azonban ellenőrizhetetlen. Ez ember felett fog közlébb itéletet mondani a debreczeni esküdtszék.

Az országgyűlés legközelebbi munkarendjében nagy szerepet fognak játszani az igazságügy-miniszter javaslatai. Eddig a képviselőház előtt vannak már: a sommás eljárásról szóló javaslat, melyet az igazságügyi bizottság néhány híján le is tárgyalt, a telekkönyvi betétek szerkesztéséről szóló rendszeres javaslat; a büntetőtörvények módosításáról szóló és a bírák nyugdíjazásának módosítását célzó javaslatok. Az országgyűlés megnyitása után az igazságügy-miniszter, mint halljuk, még a következő, már kész és ankét-tárgyalásokon is átment javaslatokat fogja a képviselőháznak sürgős tárgyalás céljából beterejeszteni: a fizetési meghagyásokról, az öröklési eljárásról, a végrehajtási törvény módosításáról, a bírák felelősségéről (fegyelmi eljárás), mely a bírói szervezetet szabályozó újabb törvények befejezője lesz, továbbá

mihelyt a véleményadásra felhívandó kamarák jelentései beérkeztek — az ügyvédi rendtartásról szóló törvényjavaslatok. A legközelebbi hetekben fognak életbe lépni a bűnvádi ügyviteli szabályok és ezekkel kapcsolatban az új vizsgálóbírói intézmény: s még ez év folyamán lesz beterjesztve a bűnvádi eljárásról szóló törvényjavaslat, melyet egy a jövő hónapban összeülő szakértekezlet fog végleges megállapítás végett a tanácskozás tárgyává tenni.

Külföld.

A helyzet Szerbiában. Tegnapelőtt a magyar fővárosban Szerbiát illetőleg a legkülönbözőbb hírek kerültek szárnyra. Beszélték, hogy bekövetkezett a pénzügyi bukás és a szerb kormány olyan rendszabályokhoz volt kénytelen folyamodni, melyek lényegileg azonosak az állam fizetésképtelenségek kimondásával. Másfelől azt híresztelték, hogy kitört a radikális forradalom és Belgrádban, valamint a vidéken a nép fegyvert fogott az Avakumovics kormány ellen. — Mind e hírek eddig nem nyertek hivatalos megerősítést, de azért egyáltalán nem valószínűk. Hogy valami igazság van bennük, hogy legalább ott-amott történtek zendülési kísérletek, azt egy belgrádi tudósítás kétségtelenné teszi. A radikálisok különben is azzal fenyegettek, hogy az erőszakra erőszakkal fognak felelni, s minden áron visszaszerzik az elvesztett hatalmat. Pasics és társai nagyon jártasak az ilyen összeesküvések és lázítások szervezésében s nem lehetetlen, hogy újra a törvénytelenség terére léptek. Itt-ott volt már eddig is zendülés, de hogy minő arányokat öltött s csakhogy veszélyeztetni-e az állam belső biztonságát, azt kellő információk hiányában még nem lehet világosan áttekinteni. A mi a pénzügyi bajokat illeti, azok is eléggé ismeretesek. Tulajdonképpen e bajok okozták a Pasics kormány bukását. Az Avakumovics kormány, mikor állását eltoglalta, csaknem teljesen üresen találta a pénztárakat s a miniszteriumnak a legkétségbejebb műveletekhez kellett folyamodnia, hogy a pillanat szükségleteinek fedezésére kellő pénzeket előteremtse. Azóta a helyzet csak rosszabbra fordult. A kormányváltás az új és előre nem látott kiadások egész tömegével járt,

ellenben a jövedelmek nem szaporodtak. Nem lehet en tehát, hogy Szerbia végre is oly intézkedésekhez lesz kénytelen folyamodni, melyek hitelezőinek érdekeit károsítják s ezzel az államukás jellegét fogják magukon viselni. — Eddig azonban minderről pozitív hír nem érkezett.

A gazdasági jövedelem fokozása.

(G. M.) Hogy a takarékoság útján s nevezetesen azzal, hogy semmit kárba veszni nem engedünk, mily nagy mértékben fokozni lehet gazdaságunk jövedelmét, azt mult cikkünkben adtuk elő. — A gazdasági haladásnak azonban még sokkal hatalmasabb eszközt képezi az, ha arra törekszünk, hogy a kevés hasznot hajtó termelési ágakat mellőzzük és mindinkább a nagyobb jövedelmet adó üzletágra fektessük a főszűrt. Ez képezi voltaképp a jó gazdálkodásnak a titkát.

Csak hogy igen nehéz dolog ám helyesen megítélni azt, hogy melyik termelési ág mennyiben érdemel elsőséget a másik felett. Lehet egy gazdának akármilyen jó áttekintése a gazdaság különböző ágai felett, de azt azért pontosan még sem tudhatja, hogy az egyes termények, melyeket piacra visz, mibe kerültek neki magának, s e nélkül nem lesz képes a tiszta jövedelmét sem kiszámítani, mert az év hosszú és minden termelési ág az év különböző részében majd több, majd kevesebb munkát, költséget vesz igénybe. Ezeket a gazda pontosan csak úgy tarthatja számon, ha azokról könyvet vezet, amelyben minden termelési ágának a tartozásai és a követeléseit följegyeztetnek. S ez képezi a helyes gazdasági könyvvitelt. Az első teendő tehát, ha valaki jól akar gazdálkodni, hogy pontos feljegyzéseket, vagyis könyvvitelt csináljon és aztán ennek az eredményeire alapsa gazdasági üzemtervét.

Ez így általánosságban könnyen el van mondva, de a praktikus életben a dolgoknak egymással való összefüggését is tekintetbe vagyis számításba kell venni, a mi a dolog mélyére ható nagy körültekintést igényel. S itt nagyon sok mindenféle tekintet számba jöhet. Ezt könnyebb lesz prakticze kimagyarázni.

Kérdeztem egy ismerős gazdát, hogy megmaradt-e még a régi, általa 4 év előtt legjobbnak tartott vetés-forgás mellett, s ő azt felelte, hogy a keretek megmaradtak, de egyes részletek változtak, így pl. a cukorrépa-termesztésnek nagyban való behozatala szükségessé tette a lencsetermesztés abbanagyását.

És miért maradt ki épen a lencse, mikor ez mint pillanos növény főképp a levegőből táplálkozik s emeli a talajnak nitrogén gazdagságát; jó ára is van és nálad pompásan megterem? — Ez igaz, de tett számításaim mégis arról győztek meg, hogy a lencse-termesztés egy oly faktor, a melynek a jövedelmezősége leginkább problematikus. Ára némely esztendőben 7 frt, egészben véve árt nem is csinálhatok, de az tény, hogy eddigi tapasztalatom szerint egészben véve kevésbé jövedelmező, mint a buza, vagy az árpa, sőt még a rozsszal szemben is hátrányban volt annyiban, hogy kevésbé biztosan várhatni utána elég magas tiszta jövedelmet, habár olykor-olykor igen jól fizet.

Ime tehát egy konkrét kérdés, melynél a gazda az esetleges nagyobb jövedelemről azért mondott le, mivel az árviszonyok nagyot változtak az illető termelési ág hátrányára s a gazdának nem igen volt bizalma ahhoz, hogy az árak megint annyira fel fognak menni, hogy az illető termelési ág nagy hasznot hozhasson a gazdának.

A mely gazda nem csinál zontos feljegyzéseket az egyes termelési ágak követelése és tartozása felől, az nem is fogja mindjárt észrevenni, hogy melyik termelési ág van alönyben, melyik hátrányban.

Dz nem elegendő, csak helyesen megválasztani a termelési ágakat, a föld, éghajlat, piaci viszonyokhoz képest, hanem azon is kell lenni, hogy minden egyes termelési ágat a tökély lehető fokára igyekezzünk emelni. E részben pedig számok egyéb követelmények mellett a jó mag egyik fődolog. Hogy ez milyen nagy különbséget tesz, azt sokan alig hajlandók el is hinni. Így pl. egy gazda azt panasolta a másikkal, hogy csodálja ennek szerencsésjét, de ő neki, ámbár a földje ép olyan jól meg lesz szántva és munkálva és fekvése sem rosszabb, mindig csak felényi buza-termése van; szeretné hát enn-k az okát tudni. A másik gazda erre azt kérdezi, hogy mit-ssa csak, milyen vetőmagja van. Emez elhozza a vetőmagok szánt

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Halálos ágyon.

Ita: Georges de Lys.

Hermance haldoklott. Jacques, a férje kimondhatatlan krinnal vetette féltő pillantását forrón szeretett felesége halvány arcára. Az asszony már harmincz év óta minden bubambajban csendes, szorgalmas élettársa volt. Hermance, büne tudatában s a bankórástól gyötörve, félre fordította a fejét, mert ezt a férfit megcsalta. És az elmúlt hosszú évek mitsem enyhítettek a jóvá nem tehető bűnön, melyet most halála órájában, nagyobbna, veze kelhetetlenebbnek látta, mint valaha.

Es férje nem sejtett semmit, a gyanúnak még csak árnyalata sem érintette őt; husz évi keserves vezeklés alatt, szeretetét, jóságát megkettőztette, csakhogy jóvá tegye bűnét, azt a nagy bünt, mely Ödön fia alakjában minden órában szeme előtt állott. Ez a fiu, kit Jacques apai gyengédséggel a sajátjának mondott.

Büne és mindazok a méltatlan csalódások után, melyek a házasságtörést követik, tanulta megbecsülni jóságos férjét. A szerető, önző, durva követeléseitől Jacques önzetlen, tiszta érzelmeihez menekült, kinek szerelmét tudva, hogy méltatlan r-ája, féltően, gondosan őrizte.

De nem volt bátorsága, hogy bűnét bevallja.

Még most, most, ebben a nehéz órában sem érezte magát elég erősnek arra, hogy beszéljen, hogy Jacques gyászát meg ne szépségtelenítse, hogy legalább szepölőten emléket

hagyja vissza szívében. Nem tartotta magát hivatottnak arra, hogy még halála után is, erre a hü emberre ekkora csapást mérjen.

Miképen viselte volna el a meggyalázott becsutelt multját és a sivár jelent?

De mind ez ámitások nem hallgattatták el keserü lelki fordulásait. A szerető és a szent emlék, melyet hallgatása által kierőszkolt, keserü guny volt; s a tsszetlet, melyben férje őt egész életén át részesítette, mint egy óriási hazugság kísértette volna őt a siron túl is. Nem, sohasem!

Megpróbált felkőnyökölni, hogy végre beszéljen. Férje rögtön hozzáugrott s miközben karjaival támogatta — szeretetteljesen kérdezte vajjon akar-e inui? Tagadólag rázta fejét; jéghideg verejtékcseppek permeteztek homlokáról alá.

— Akarod Ödönt látni? ... A szegény fiucska alszik, felköltsem?

Mikor Hermance fia nevét hallá kiejteni, újból elveszítette minden bátorságát.

— Nem — suttogta — már jobban érzem magamat.

Es bágyadtan hullott vissza párnáira; örök hallgatást esküdött meg magának ebben a pillanatban.

— Isten majd megbüntet azért, amiért vétkeztem — gondolta magában, — de legalább a gyermeknek ne kelljen szégyenkeznie, ha anyja jut eszébe.

Férje nevét viselte Ödön s ezt akarta hagyni sajátja helyett, mely megbecsuteltetve, a gyermek egész é etét bemocskolva, megmérgezné. Nem ily ár helyett inkább a pokol minden kínját állja ki.

Jacques székében elszenderegve hátrahanyatlott.

— A haldokló zavartalanul nézhette őt.

Mily jó és hü volt arca!

A mosolygó száj a szívjóságot, a tiszta magas homlok valódi nemes érzelmeket tükrözött vissza. Homloka ránczai az örökös dolgozásról tanuskodtak; minden nemes, igaz volt ezen az emberen. S egy hiu divatbábal, egy szivtelen üres fejű hivalkodó Don Juannal csalta meg őt, az emberek legjobbját.

Ma husz év mulva ez a botlás ép oly szörnyűnek, mint megmagyarázhatatlannak tünt fel előtte, nem szivmátra nyomta lelkét, nem nehéz állom. Józan izzonyu valóság, kézzelfogható csalás, melyet férjén követett el.

Borzadálylyal gondolt vissza a vétkes szenvedélyre, melyet egy önkéntelen erős sóhajjal akart száműzni emlékezetéből.

Jacques e sohajra fölébredt fél álmából. Hermance néma szemrehányást vélt látni a feléje vetett pillantásokból s érzelmeitől elkapatva, emberfölötti erőlködéssel ragadta meg kezét és dadogta:

— Bocsánat!

Ő azonban csókkal zárta le száját s halkan így szólt:

— Kedvesem már husz évvel ezelőtt bocsátottam meg neked és nem neheztelek reád!

Hogy érezte magát? Hát ő tudott botlásáról?

Tudta s nem bosszulta meg magát. Semmi szemrehányás, semmi gáncs nem hagyta el ajkait, gyengédsége, gondossága sohasem változott.

— Alig birta felfogni; remegve kérdezte;

buzából a próbát s az bizony nem is volt valami nagyon dicső. Felelt hát a kérdő:

Ha azt akarja, hogy szomszéd uramnak is olyan jó termése legyen mint nekem, adja el a vetőmagnak szánt buzáját s aztán vegyen olyan vetőmagot mint a minő az enyém; lássa ez 83 kilós és nincs benne egy szikrányi konkoly vagy más gaz s tudom, hogy jól fog járni.

A kétféle buza ára között csak 1 frt volt az árkülönbség, de a hozam más évben 4 métermázsa különbséget is tett holdankint, a minnek a mostani ár szerint 40 frt felel meg. Ime tehát az a gazda, a ki nem sajnált szomszédjától 1 frttal drágább vetőmagot venni, minden hold vetés után 39 forinttal kapott többet mint kapott volna, ha a vetőmagot fel nem frissíti.

A jó mag fontossága nemcsak a magtermelésnél, hanem az állattenyésztésnél is nagyon fontos. Lótenyésztésünk óriásit haladt, mióta a telivér állami ménekkel hágtatják a lótenyésztők kancaikat. Ismerek gazdát, a ki husz-harmincz év óta minden évben nevel csikókat és mindig jobb-jobb áron adja el csikóit. Eleinte nagy ritkán történik csak, hogy a két-három éves csikót száz forintot felül adta el. Most már 500—600 frtra tartja egy-egy csikóját és annak meg is adják az árát s a gazdának nagy bizodalma van ahhoz, hogy jövőre ezer forintos csikókat is fog nevelni, mert már ugyiszólván egészen nemes vér a tenyész állománya.

Ime tehát ez is egy példa arra, hogy ha a gazda rajta van, hogy mindig tökéletesítse a fajt, akkor a kielégítő, sőt fényes eredmény pénzügyi tekintetben sem maradhat el.

A gazdáknak általában véve nagy súlyt kell fektetni az állattenyésztésre. Magyarországon most felényi marhaállomány sincs, mint a mennyit ez a föld megbírhata. És nemcsak számra, hanem érték tekintetében is magasabb fokra kell emelni marha-állományunkat. A szép és jó ló és tehén tartása is majd csak annyiba kerül, mint a mindenféle hibával tele levő ló vagy szarvasmarha. Iparkodjék hát minden gazda tudni hibás állatait és szerezen helyettük hibátlanokat s aztán fedeztesse e hibátlan anya-állatokat a legkitünőbb apa-állatokkal, habár ezt drágán meg is kell fizetni; de a jó mag sokat ér, tapasztalni fogja azt majd, ha az ivadék eladására kerül a dolog. Addig azonban jól gondját is kell viselni ennek az ivadéknak. A vemhes lovat nem szabad tulságosan meghajtani, vagy megerőltetni s jól kell tartani étellel,

— Te tudtad s nem átkozál el?

— Nem — suttozta ő — sajnálalak, szivem, lelkem mélyéből; sokat szenvedtem, de nem átkoztalak. Ovnom kellett volna téged a hálótól, a helyett hogy egyedül csak érdekeimnek éltem, üzleteim után szaladgáltam... Első sorban én vagyok a hibás, hogy gondtalanul, teljesen megadtra hagytalak. S miután keserű csalódások és kiábrándulások után ismét meghittlen felém fordultál, kötelességemnek tartottam sebes szivedre irt rakni, a sebeket beheggeszteni. Oh kedvesem, ez sikerült nekem csak még egyetlen kint elviselnem: azt, hogy nem bírom annak a dolognak legkisebb árnyalatát is lelkeimből száműzni. Te hallgatagon többet szenvedtél, mint én, te szenvedtél és szerettél engemet Miért kellene ma néked megbocsátanom?

Hermance ily lelki nagyságtól elkábulva, alig hitt füleinek, kétkedés rajzolódott le mérevedő arcvonásaira.

Jacques kitalálta s kérdezte:

— Mi bánt még?

Ekkor Hermance összekulcsolta kezeit s legnagyobb erőfeszítéssel suttozta:

— Ödön!?

És Jacques megértette ezt a fájdalmas kérdőhangot; leirhatatlan gyengéd pillantással hajolt le hozzája s a felette szeretett feleségének ezeket a szavakat mondta bucsuztatóul:

Ödönt mindig szerettem, szeretem és fogom szeretni, mert a — te fiad!

ittalal s nem engedni, hogy magát meghűtse hideg istállóban stb. Aztán arról gondoskodjunk, hogy a gyenge csikó kárt ne tehessen magában, mi végből külön szabad tért kell a számára biztosítani, ha ménesbe nem adhatjuk.

Az állat-tenyésztésnél fődolog, hogy jó, megbízható cselédje legyen a gazdának. A jó gazda ebben a tekintetben is mindig jobb helyzetben lesz, mert a jó cselédet meg fogja becsülni s az őt el nem hagyja, a rossz cseléd-től pedig szabadul.

A sikeres gazdálkodásnak aztán egyik további feladata, rajta lenni, hogy a termények értékesítésénél meg ne károsuljon a gazda. Ebben a tekintetben is roppant nagy különbséget tapasztalunk. Némely gazda például termelt gabnaneműit vetőmagnak tudja rendszerint eladni s 20—30 százalékkal is magasabb árt ér el, mint mások. S az állatok eladásánál kivált károsodik igen könnyen a gazda, a mennyiben ugyanazt a lovat, a melyet ő egy kupecznek száz-kétszáz forintot eladott, emez gyakran ötszáz, ezer forintot is el tudja adni.

Ebben a tekintetben nagy segítségére lesz a gazdának, ha vidékenként olyan lóvásárok fognak rendeztetni, melyekre a külföldi vevők is érdemesnek tartják megjelenni. Az ilyen nemzetközi lóvásárok rendezése a gazdasági egyesületek feladata. Egyik-másik egyesület, pl. a nagyváradi a somogyi már régóta szép eredménnyel rendez ilyen vásárokat, a melyek a lótenyésztő gazdáknak nagy előnyére szolgálnak. Kívánatos, hogy hasonló lóvásárok az országnak minél több helyén és elég gyakran rendeztessenek, mert a kis vidéki vásárok, kevés kivétellel, nem érnek semmit.

Harmincz millió fölösleg.

— Az 1891 évi zárszámadások. —

Az állam finanziaális helyzete a Wekerle-ára alatt evröl-évre fokozatosan javul. Bizonyosága ennek nemcsak az államháztartási költségvetés deficitmentessége, hanem főleg a zárszámadásokban kifejezésre jutó az a tény, hogy az előirányzatok a legszolidabb alapon készítvék s hogy a tényleges eredmény a praeliminarét messze fölülmulja. S a mig egy részt a budget megállapításának korrekt volta feltétlen megszilárdítja az államháztartási egyensúly fenntartásába helyezett bizalmat, másrészt az elért eredmények arra engednek következtetni, hogy az ország gazdasági élete lendületet vett, a ker-se- és adóképeség pedig általában emelkedett.

Ha már az 1889. és 1890. évi zárszámadások e tekintetben örvendetes következtetésekre nyújtottak alkalmat, az 1891 évi zárszámadások, melynek több adatait a „Pester Lloyd“ tegnapi száma, előzetes betekintés után, közli, méltán megérdemli, hogy állam pénzügyi regenerációnk egyik kiváló mozzanatának tekintsük.

Az 1891. évi szárszámadás eredménye ugyanis 38,619,567 frttal kedvezőbb az előirányzatnál! a tényleg elért bevételi többlet pedig az összes kiadások fölött 30,521,959 frt.

A zárszámadások főeredményei a következők:

Előirányzott eredmény:

Kiadás 402,476.138 frt

Bevétel 432,796.543 „

Fölösleg 30,320.505 „

Tényleges (pénztári) eredmény:

Kiadás 405,393.451 frt

Bevétel 432,998.097 „

Fölösleg 27,604.646 „

Ha a kezelési évet tényleg terhelő előirt kiadásokat — 402,476.138 frt — összehasonlítjuk a 432,998.097 frtnyi tényleges bevétellel, 30,521,959 frt fölösleget kapnak. De ezt az eredményt teljes jelentőségében csak úgy méltathatjuk, ha azt az előirányzattal összehasonlítjuk. A budgettörvény szerint ugyanis 39,260 frt fölöslegnek kellett volna maradni; minthogy azonban 8,136,868 frtnyi póthitel lett megszavazva, az előirányzat tulajdonképp 8,097,608 frt deficitet eredményezett, úgy hogy az előirt kiadásokat a tényleges bevételekkel összeha-

sonlítva, a végeredmény tulajdonképp 38,619,957 frttal kedvezőbb az előirányzatnál. Az 1890. évi zárszámadás eredményével összehasonlítva pedig az 1891. évi tényleges eredmény 11,015,032 frttal kedvezőbb amannál.

Az 1891. évi bevételi többletben tekintélyes összeggel szerepelnek: az egyenes adók (7.08 millió frttal), a fogyasztási adók (6.8), italmérségi jövedék (4.25), dobányjövédék (3.07), államvasutak (3.85). A kiadásoknál csak a diósgyőri gépgyár szerepel 2 millió frtot meghaladó kiadási többlettel, ezt azonban csaknem ugyanakkor a bevételi többlet rekompensálja.

Ezek az 1891. évi zárszámadások főbb eredményei.

Irodalom.

„Kossuth-émlék“ czimvel Clair Vilmos hirlapíró emlékkönyvet adott ki, mely 18 képpel illusztrálva, behatóan ismerteti Kossuth életét és szereplését a szabadságharcban. Az emlékkönyv tartalma a következő: 1. Kossuth Lajos élete (4 képpel). 2. Kossuth Lajos a szabadságharcban (4 képpel). 3. Kossuth otthona (2 képpel). 4. Kossuth családja (5 képpel). 5. Kossuth és az angol diplomáciai (2 képpel). 6. Kossuth nótája. 7. Adomák Kossuth Lajos életéből. 8. Kossuth a nép ajkán. 9. Kossuth gyermekei a fogságban. 10. Kossuth kezeirása. Ezenkívül hazafias költemények lesznek a könyvben: Inczédi Lászlótól, Virág J. Bélától, Szabolcska Mihálytól, Rudnyánszky Gyulától, Kulcsár Ernőtől és Pósa Lajostól. Az emlékkönyv igen diszes kiállításban, gyönyörű czimképpel jelent meg, mely Heisler J. budapesti könyvnyomdájában készült. Az emlékkönyv háromféle kiadásban kapható: 1 frtos, 50 kros és 30 kros népies kiadásban s mint Kossuth-ünnepi emlék, kiválóan ajánlható. Megrendelhető Clair Vilmos hirlapíró czimén, Budapest, Üllői-ut 22. sz. alatt.

Légy a feleségem!

— Három Mariról. —

Ha tudnék dalolni, inkább eldalolnám, a mit a három Mariról tudok.

Az örökké egyhangu prózában vajjon a közvélemény megtalálja-e, a mről én azt gondolom, hogy a dalban okvetlenül elragadna, az unalmasság miatt sokszor bántóan gyöttrő mindennapi élet e gyönyörű föllobbanásában vajjon észre veszi-e a fényt, a poézist, a szeretetreméltóságot és mind azt a kedvességet, ami az általános versengések zajában elmosódik, de a nélkül örökös sötétség volna az ember élete?

Van valahol egy leánynevelő-intézet, ahol minden egyes tanítónő szerencsével egyesíti magában a kecses, finom szeretetreméltóságot a hivatása magaslatán álló energiával magoltató pedagógával.

Akire az élet kevés élvezetet, de annál nagyobb és nehezebb kötelességeket rótt, csak az fogja méltányolni, a mi tanítónőink örömét, mikor megpillantották a naptárban, hogy szeptember 8-án Mari nap van.

A nevelő-intézetben három kisasszonyt hívnak Marinak.

— Akkor ezen a napon mulatunk, — szölkak a „nem Mari.“ Bizalmas limonádézás között az egyik „örökké mosolygó“ szemü pedagóga indítványára egyöntetű diplomáciai egyezményre léptek.

Elhatározták, hogy:

1. Mari napját megünneplik.

2. Nagy uzsonát rendeznek.

3. Mindenik Mari kap egy virágcsokrot.

4. A csokor rózsái között illatos papirlap lesz eldugva.

5. Az ünnepélyt titokban tartják a három Mari előtt, a rendező-bizottság tagjai esküdt tesznek direktornő ő nagysága kezébe, hogy a titok egyetlen ajakról sem fog még csak kiszaladni sem.

Direktorné ő nagysága szeptember 8-án, délután négy órára a tanítóit meghívta fontos tanácskozásra. Az ülésnek fontos tárgysorozata: A próbagyakorlatok. A kedélyek felvillanyozásáról gyakorlati szempontból, stb.

A tanítónők látszólag haragosan gyűrogették össze a meghívót, de Mariék igazán duzzogtak, különösen azért, mert a meghívó szívére kötötte minden egyesnek, hogy a tantestületi tanácskozásról, tekintettel a halaszthatatlan fontos tárgyakra, senki el ne maradjon.

Nem is maradt el egyik sem. Délután négy óraker, mikor a direktornő méltóságának megőrzése miatt az asztal legvégű csucsára települt, duzzogó arccal, egymás mellett ültek a pedagógák.

Ő nagysága legelőször is az elemi iskolák váltakozó rendszeréről, az óramulasztásról beszélt, végül azt kezdte pengetni, mivel minden egyes tanítónőnek hetenként csak 36-42 órája van, nem jó volna-e a tanrendbe fölvenni a cipő- és csizmavarrást, a pokrócz és gyékényfonást, esetleg a kőfaragást is.

Mintha bugó szél rázogatta volna a szőke és barna fürtös fejcskét.

— Nem!

— Akkor ne várják, hogy elismerő levél nyiljon a közvélemény babérfájáról, ne várják...

— Jessus! Mi az?

A hirtelenében föl pattant ajtón megjelent három gyerek, mindegyik kezében a legfrissebb, leggyönyörűbb rózsákból kötött csokorral.

— En... Mari kisasszonyt keresem.

A másik két fiu pedig a másik két Marit kereste.

— Ki küldte a virágcsokrot.

— A csokorban ott a levél.

A kertészinasok ellillantak. A kis ujak pedig lázasan turkáltak a levelek közt. Megtalálták. Olvasta előbb az egyik, az a Mari, a ki egy kicsit döllyfős,

— Ah! Micsoda levél ez, milyen kedvesen van írva és avval végződik: Légy a feleségem!

Ugy szintén a másik két levél is.

A többi tanítónők mintha álmétkodtak volna, hogy társnőik szerelmes levelet kaptak.

A döllyfős, a ki mindennap százszor is elismételte, hogy soha, de soha nem megy férjhez, most könnyes szemmel nézett a direktornőre.

A legkaczerább Mari szórakozott lett.

A Mari legszendébbike pedig most izgattottan babrált a legyezőjével, fölnyitva, hol összecsapva azt.

Az első meglepetés leküzdése után lasacskán arra terelődött a terepere, hogy ki az a három bizonyos, az a ki ezen a napon nyilatkozott.

— Szóljanak, kérem az istenért! — fakatgatóztak a tanítónők.

— Hát tudom is én szólott kaczer Mari, hiszen annyian kurizáltak már nekem, meg sem tudnám számlálni őket.

— Nekem talán az a barna ügyvéd küldte, a kivel a nyáron Balatonfüreden megismerkedtem, — mondá döllyfős Mari.

Legszendébb Mariska pedig:

— En nem tudom... Mama egyszer azt mondta, hogy az a fiatalember a ki szerelmes levelet küldöz, sohasem fog nőül venni.

Aztán homlokáig pirult zavarában, mint a ki észreveszi, hogy kellelénél többet csacsogott.

A fölélesztett gerjedelmek rózsás köde csak növekedőben volt, mikor újból kipattantották az ajtót. belépett három czukrász legény, süteményekkel terhes tálcát emelt mindenik. Ezt is a három Marinak.

A direktornő ügyesen simulált indignációval kérdezte:

— De hát ki meri megzavarni egy tantesületnek komoly tárgyalásait czukros süteményekkel?

A tanítónők csitították direktornőjüket, mire az nyomban beleharapott egy cremes pitebe, aztán kristály poharakba habzó sört töltöttek, s a kocczintgatásuál lelkesen kiáltották:

— Éljen a mi három Marink!

Mariék vajjon összegyűrték-e azokat a szerelmes leveleket, vagy pedig eldugták a mamák-

tól...? A három levélke dobogásban tartja-e még a három szivecskét, vagy elsimultak már annak felkavart hullámai.

Uriel.

Napi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak. — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár a felelnek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapoként d. e. 10-től 12-ig.

A m. kir. meteorologiai intézet időjelzése a debreczeni távirada hivatalnál szept. 16-án: derült, száraz, hőemelkedés, hosszabb ideig állandó.

— **Kath püspök Debreczenben.** Szentácsiós a hír, amelyet alább közlünk. Arról van szó, hogy a Debreczenben rohamosan erősödő katolicismus új fényt, a máris 8700 lelket számláló kath. hitközség lelki gondozója, plebánusa új tekintélyt, új méltóságot nyerjen, ez által még inkább ellensúlyoztatik — a számra, befolyásra, tekintélyre nézve még mindig nagy fölényben lévő kálvinizmus. Hetven éve annak, hogy a szerényen díjazott debreczeni plebánusságot összekötötték a nagyváradi káptalan Szent Lászlórol nevezett és gazdagon dotált kispópostságával és most egy r, kath. püspöki székhelyen megjelenő vidéki lap értesülése szerint a debreczeni plebánust a czimzetes püspök rangjával és tekintélyével is fogják ékesíteni. Ugyanezen forrás szerint csakugyan W o l f k a Nándor miniszteri tanácsos, nagyváradi kanonok lesz prépost plebánus már legközelebb, aki egyidejűleg c z i m z e t e s p ü s p ö k k é i s k i f o g n e v e z t e t n i.

— **Dr. Kuszka Miklóst,** aki csak a múlt év tavaszán helyezettett át a debreczeni kir. ügyészségtől Budapestre, ő f-lsége kinevezte kassai kir. ügyészsé.

— **Kivilágítás nem lesz.** Egyik helyi lap legnagyobb meglepetésére a Kossuth-ünnepet rendező bizottságnak, e rendező bizottság nevében arra kéri fel a város lakosságát, hogy szombat este f. hó 17-én házait világítsa ki. Bárhonnann vette is laptársunk a kivilágítás gondolatát, a rendező bizottság, legutóbb tartott üléséből a további intézkedésekkel megbízott elnökség részéről nyert értesülés alapján kijelentjük, hogy az ünnepély programjába **kivilágítás fölvéve nincs** és az kezdetben sem volt tervezve. Sőt kérjük a közönséget, hogy a nagy rendező bizottság által véglegesen megállapított és házanként széthordott, falragaszokon is hirdett programhoz sziveskedjék alkalmazkodni és ne engedje magát más beavatkozás által félrevezettetni. — Vigyázzunk, hogy célzatos törekvések, meg ne zavarják ünneplésünk harmóniáját és méltóságát. Az, a mi a rendező bizottság tudta és bejegyzése nélkül, mégis az ő czége alatt egyik helyi lapban (a D. H.-ban) a kivilágításra vonatkozólag megjelent, könnyen olyan zajos tüntetésekre, sőt zavargásokra szolgáltatnának alkalmat, amelyek sötét árnyékot vetnének a debreczeni Kossuth-ünnepélyre.

— **Tudomásul vett színész-névsor.** A városi tanács tegnapi ülésén mutatta be Zöld Mihály tb. tanácsnok és I. aljegyző a színügyi bizottság jegyzőkönyve kíséretében a szintársulat névsorát. — A színház művezetése kemény elbírálás alá került és erős kifakadások hangzóttak a direktorium ellen. A névsort a tanács ezuttal tudomásul vette.

— **Debreczeui találmány.** Szék i Jenő kir. főügyészségi irodatiszt „Fonofor“ czimű szerkezetet talált fel, amelyet ő a kereskedelemügyi miniszternek megvizsgálás és tulajdonjogának a kir. államkincstár részére való átengedés végett felajánlott. Minthogy azonban folyamodó találmányához rajzot nem mellékelte, azt a miniszter meg nem vizsgálhatta, de tulajdonjogát sem szerezte meg, mivel az állam egyes találmányok átvételével és megvizsgálásával nem foglalkozik. E helyett azt ajánlotta feltalálónak a miniszter, hogy a szabályszerű eljárás és díj lefizetése mellett kérjen szabadalmat a fonoforra.

— **Városi közgyűlés.** Debreczen város törvényhatósági bizottsága szeptemberi rendes közgyűlését szept. 29-én tartja; — melyen számos igen fontos ügy kerül napirendre.

— **Kolera kórház a p-ladányi állomáson.** Az állam az élénk forgalmu p-ladányi vasuti állomáson koleras betegek számára barakot készült felállítani és berendezni 18 ágygyal. — Dr. Varga Géza hajdumegyeyi t. főorvos e végből Debreczen város tanácsánál tudakozódott az itteni kolera-kórház berendezése és fölszerelése iránt.

— **A tornaegylet művezetője.** A debreczeni tornaegylet művezetőjévé a választmány egyhangulag ismét C h a p p o n Károly okleveles vívómestert választotta meg.

— **A Kossuth-ünnepélyt** rendező bizottság felszólítása folytán a debreczeni helyi vasut igazgatósága a közönség szives tudomására hozza, hogy f. hó 18-án vasárnap 5 vonat fog közlekedni s az eddigi rendes menettől csak annyiban lesz eltérés, hogy a Sesta-kerti megállónál a vonat nem fog megállani, és este 7 óráig a végpont kifelé a nagyerdei csószháznál lesz. hol mindenki a vonatról kiszállni kéretik; visszafelé pedig az indulás és a felszállás, mint rendesen, a helyi vasut indulóházától történik.

— **Vesztett kutyák.** A főkapitánytól a következő rendeletet vettük: Miután a hatósági állatorvos jelentése szerint, a város területén a kutyák közt veszettség gyanuja ismételtelen felmerült, ennél fogva az 5783 rjk 1892 sz. a. elrendelt óvintézkedés a f. évi október 10-ik napjáig meghosszabbítottatik. Ezen idő alatt, a város területén minden kutya megkötvé tartandó, vagy biztos szájkosárral ellátva zsinegen vezetendő. A szabadon járó kutyák ki fognak iratni, s tulajdonosaik az 1888 évi VII. t. cz. 154 §-a értelmében büntettetni. Debreczen 1892. szeptember 6, Debreczen szab. kir. város rendőrfőkapitánysága.

— **Sajtópör a „Vulturul“ ellen.** A debreczeni kir. főügyészség a Nagyváradon megjelenő „Vulturul“ czimű román élelzap szerkesztője, Ardelean Jusztin joghallgató ellen a sajtóügyi eljárást megindította. A nagyváradi kir. ügyészséget is utasították, hogy az eljárást haladéktalanul indítsa meg és tegyen indítványt a kir. törvényszékhez vizsgáló bíró kiküldése iránt. Ardelean Jusztin joghallgatót a vizsgálóbíró közelebb kitogja hallgatni.

— **A kinevetett becsületes találó.** Jónás Sándor, a Magyar-estvérek bandájának tagja a debreczeni vasuti állomás III. oszt. várótermében egy tárczát talált, melybe 1200 frt volt Nemsokára jelentkezett a gazdája B o t a József szováti lakos személyében, a kinek a pénzt Jónász át is adta. B o t a egy jót nevetett a szemébe, amiért az összeget visszaadta, s aztán ott hagyta a becsületes találót. Ez alkalomból figyelemzetjük a becsületes találókat, hogy a talált összeget nem szabad átadni az állítólagos tulajdonosnak, hanem a rendőrségnek. Egyrészt mert ez esetben okvetlenül megkapják a törvényes jutalmat, másrészt mert bajba keverhetik magukat azzal, hogy a talált pénzt nem a tulajdonosnak adják át.

— **Tanító választás.** Az ág. hitv. ev. egyháztanács f. hó 11-én tartott tanácsülésén tanítóknak egyhangulag megválasztottak: Top-scher Lajos okl. tanító, ki gr. Waldeck gyermekei mellett Tisza-Roffon több éven át, mint nevelő a legkitünőbb sikerrel működött. — A számos pályázó között fentnevezett tanítónak volt a legkitünőbb oklevele. Tanítónőnek pedig Blósz Julianna választott, N.-Szebenből.

— **Hamburgi levél a városházán.** A városi tanácshoz ma egy hamburgi palafedél készítőnek a levele érkezett. Nem mondhatjuk, hogy szívesen fogadták a gyanus jövevényt. A ki felbontotta és elolvasta, sietett magát karbolos vízzel alaposan dezinficiálni.

— **Italmérési és fogyasztási adók bérbe adása.** Az italmérési és az összes fogyasztási adók bérlete, mely utóbbira csak a múlt évben kötött három évi szerződést a város közönsége, e két adónem kezelése egyesítettvén, a törvény erejénél fogva f. évi decz. 31-én lejár s a hosszabb időre kötött szerződések is érvényüket veszítik. — A fogyasztókkal, elárusítókkal általában a vállalkozni akarókkal holnap d. e. lesznek megtartva ezen adónemek biztosítása végett az egyezkedési tárgyalások. Valóban kíváncsian tekintünk e tárgyalás elé. — Ugy az italmérési, mint a fogyasztási adókat ez ideig a város bérlete, az elsőt évi 90 ezer, az utóbbit évi 145 ezer, a kettőt összesen 235 ezer frtért, a bérösszeget részint saját alkalmazottjaival, részint albérlők közvetítésével szedte be. A kincstár az ő saját közlegeivel összegyűjtött, de valószínűleg többnyire csak képzelt adatok alapján a kétféle adó értékét Debreczenre nézve az eddigi 235 ezer frt helyett 295 ezer frtban állapította meg, olyan összegben, amelyet a fogyasztási adóval megrovott szükségleti és élvezeti cikkek elviselhetetlen megterhelhetőségének véleményezünk.

— Már ez a tulajdonságú követelés sem lehet örvendés a nagy közönségre nézve; de kétszeres oknál fogva nem lehet örvendés, ha ha magán vállalkozókból alakult konzorcium kezébe jutna ezen adók bérlete. — A város, amely mint hatóság, elsősorban joggal bír a fogyasztási és italmérési adók bérbevétele, eddig sem nyereségvágyból bocsátkozott bele ezen a nagy közönség előtt népszerűtlen üzletbe és nem is törekedett haszonra, amelyet pedig magán vállalkozók egyedüli célul tűznek maguk elé. A várost nem a saját finansziális érdekeinek előmozdítása vezette, hanem a nagy közönség az az érdeke, hogy ezen adónemek haszonkeresés által ne tétessenek reá nézve súlyosabbakká és hogy jogtalan és törvénytelen kivételektől meglegyen kímélve. — Ily szempontból tartjuk mi kívánatosnak, hogy ezen adókat, amennyiben mérsékelt árérték és a város károsodása nélkül kivehetők lesznek, újból a város váltsa meg.

— **Virilisták névsora közszemlén.** A városi törvényhatósági bizottság legtöbb adót fizető tagjainak az 1893. évre szóló névjegyzéke összeállítván, s tolyó szeptember hó 18 napjától fogva a polgármesteri titkári hivatalban közszemlélre kitétetett s a városháza oszlopára kifüggesztett s az ellen az érdekeltek 15 nap alatt az igazoló választmányhoz a polgármesteri hivatal utján fellebbezéseiket beadhatják, melyek annak idején a bíráló választmányhoz fognak felterjesztetni.

— **Kioszk a népkertben.** Egy élelmes vállalkozó, Németh András vendéglős folyamodott a városhoz, engedessék meg neki, hogy a népkertben kioszkot állíthasson fel amelyben ő hideg ételeket és hűsítő italokat szándékozik árulni. A kérvény véleményezés végett ki van adva a szépítészeti és építészeti bizottságnak.

— **Hamis hír.** A Pesti Napló esti kiadásában következő újdonság olvasható: „Felháborító lelketlenségéről értesítenek Debreczenből. Azokról a kis tót gyermekekről van szó, kik e napokban utaztak át a fővárosra s kiket a felvidéki közművelődési egyesület magyar vidékekre telepít, hogy megmagyarosodjanak. A gyermekek kitelepítését azonban — úgy látszik — igen lelkiismeretlen emberekre bízták. — Mint ugyanis Debreczenből írják, az oda szánt gyermekcsoportot a vezető tanító a vasutnál legyszerűen cserben hagyta s megszökött. A kis tót csemeték magukra maradtak, míg nem a rendőrség kikérdezvén a pályaudvaron cél nélkül bolyongó, eleség nélkül hagyott gyermekcsoportot, behozta a városházára. Miután pedig este késő volt jelentést tenni a kapitányságnál és miután a gyermekek éhségről panaszkodtak, a jelenlevő rendőrök adakoztak élelmiszerekre össze s meg-

etették a kis gyermekeket. A gyermekcsoport az éjjel azután ott halt a városházán, most pedig ott vannak elhelyezve a városházának egyik zárt kapualja alatt s várják a helyzetükből való szabadulást. Csodálatos-e ily körülmények között, hogy a kis gyermekek mindenike irtózik az itteni letelepedéstől s azt beszélik, hogy ha török-szakad, gyalog is, de visszazökönek Nyitrára. A gyermekek között van három olyan, kik Bösörményben voltak kiosztva, de ezek már megszöktek s csak utközben fogták el őket. — Nos hát e hirben jó adag valótlanság van. — Mert azok a tótockák, akik már harmadik napja töltik be szivajukkal a városháza udvarát, nem úgy kerültek oda, amint azt a Pesti Napló debreczeni tudósítója kiszínezi. Nem a gyerekeket vezető tanító szökött meg, hanem a gyermekek, nem is a debreczeni állomárról, hanem Bösörményből, ahová tanítójuk vezette és a hol legnagyobb részük már el volt helyezve gazdáknál és iparosoknál. Es nem is este szedték őket a rendőrök össze, (hiszen Debreczenbe hétfőn hajnalban érkeztek és pár óra múlva vasuton tovább utaztak Bösörménybe) hanem szerdán reggel és napközben csípték el a szökevény csapatokat, kit az utcákon, kit a mezőn. A gyerekek különben még most is a városházán vannak s a város látja őket kosztal. A gyerekeknek már kétszer is akadt volna valamennyinek gazdája, aki mesterségre felfogadta volna őket. De ők válogatnak a mesterségben és tulságosan is magas igényeket támasztanak. — Különben csaknem mindnyájan haza vágnak.

— **Vasöntöde Debreczenben.** Jurov Lajos a Hadházi-utcán, a Barcsay-féle szémalom telkén vasöntödét állított fel. Az újonnan berendezett vasöntödét szombaton délután 3 órakor fogják megnyitni próbaöntéssel. Csak örömmünknek adhatunk kifejezést, hogy vasöntöde is van már Debreczenben.

— **Adakozás.** Lapunk ivén újabb adakoztak a Kossuth-képre és rendezőségi zászlóra: A. B. 5 frtot; Tatár Gyula 1 frtot; összes gyűjtésünk 23 frt.

— **Nevelésügyi ülés.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében 1892-ik év szept. hó 17-ik napján d. u. 3 órakor nevelésügyi ülés tartatik. Tárgy: egyházi árvák felvétele.

— **A helyivásutj utazói Kossuth ünnepe** nem a kalauzoknál — mint az a falragaszokon tévedésből közölve van, — hanem a nagyerdei csöszháznál válthatják meg jegyeiket. A vonatok ugyanis kivétel nélkül itt fognak megállani.

— **Rektor uram bikája.** Egyik közel eső falu tanítóját az Isten megáldotta egy gyönyörű bikaborjuval. Örült is neki a népnevelő és gyönyörködés közben lágy kenyérral traktálta egy ideig a kedves állatot. De a mint a rektor uram öröme nőtt, vele gyarapodott a bika fiók is annyira, hogy kedveskedés közben meg merte döfögetni a gazdáját. Erre a merényletre megszületett a nagy elhatározás, a hálátlan bikaborjut el kell adni. És az elhatározást tett követte. Rektor uram behajtotta a csintalan jószágot az itteni heti piacra, de a mint a vásártér előtt bemeneti díjat kérték tőle, visszatért a bikaborjut, úgy okoskodván, hogy ahhoz csak két krajczárt kell tenni és egy pohár hideg sört adnak érte. Ivott is, — de vásárt nem tudott csinálni. A mostani vásárkor már harmadszor tett így. Inkább sört ivott, de még sem fizetett vásártéri díjat. Igaz, hogy a bikaborju sem kelt el és párszor még fel-fellöki a gazdáját — ő tudja, miért.

Vegyes hírek.

* **Kossuth Budapest diszpolgára.** Kossuthot Budapest képviselőtestülete diszpolgárrá választotta. Indítványozó Preyer Hugó ügyvéd volt. Mérő János ellenindítványt nyújtott be, melylyel azonban megbukott. Preyer indítványát nagy többséggel elfogadták. Riadó éljenzés és tapsvihár tört ki úgy a teremben, mint a karzaton, mely tele volt egyetemi ifjúsággal, kik kijövének. A Kossuth nótát énekeltek. Este az ifjúság nagy csoportokban bejárta a várost. A közgyűlés Hatvani utcát elnevezte Kossuth utcának.

* **Megrepedt galamb-sziv.** Egy sárospataki levelező megható galamb-történetet ir lapunknak: Evek óta nagy passzióval tenyészték különféle galambokat. A múlt héten egy három éves him-galambot a padláson megdögölve találtam. A párja közvetlen közelében szomorkodott. Midőn az elpusztult galambot a padláról ledobtam, a nőstény galamb nyomban utána repült, bárhova vittem, mindenütt követett, úgy annyira, hogy kénytelen voltam addig bezárni, míg a him galambot elásták. Félóra múlva kibocsájtottam a bezárt galambot, mely az udvar minden részét átkutatatta; ennek megtörténte után visszament a padlásra, honnan négy napig ki nem jött, hasztalan kínáltuk buzával, nem evett s ötödnapra bánatában elpusztult.

* **Távgyalogló kutya.** „Titus” — így hívták a pompás agarat — nem sportszenvedélyből gyalogolt Csehország fővárosából Ungmege Szobráncz községébe. Ugy esett a dolog, hogy B. K. szobránczi földbirtokos, kit S. E. gróf vadászatra hívott meg csehországi birtokára, magával vitte híres agarát, Titust is. Prága egyik népes utcáján Titus elvegyült a „tömegbe” s a gazdája későn vette észre, hogy az agar eltűnt. A földbirtokos a lapokban hirdette és a rendőrségnél is jelentette az agar eltűnését, de sem a lapok hirdetése, sem a rendőri nyomozás nem vezetett eredményre. B. K. már lemondott a reményről, hogy agarát valaha viszont lássa s elutazott a vadászatra. De nagy volt a meglepetése, mikor három hét múltán hazaérkezett. Az ungvári pályaudvaron Titus, az eltűnt agar fogadta örvendező vaknással.

* **A hűtlenség statisztikája.** A statisztika folytonosan halad és folyton újabb megújabb dolgokat von a maga körébe. Szinte előreláthatatlan, hogy még mi mindenről csinálnak majd kimutatásokat. Az olaszok most már a hűtlenségről is állítottak össze tabellákat és erre alapította Mantegazza a legújabb művét. Magában Olaszországban a házasságok 5.9 percentsze bomlik fel hűtlenség miatt. Franciaországban száz házasságra hét egész és kilencz tizedrész olyan jut, melyet egyik vagy másik hitvestárs hűtlensége miatt fel kell bontani. E számból több jut oly esetekre, melyekben a nő a hibás, mert a férfiak hűtlensége miatt, melyet enyhébben ítélnék meg, ritkábban mondják ki a válást, Ausztria-Magyarországban 4.6 percentsze, Németországban 3.2 százalékkal szerepel Angolországban csak 1.4 percentsze tesznek ki a bíróságilag kimondott válások; de ebbe bejárt az a körülmény is hogy a válóper épen Angliában jár a legtöbb költséggel. Legalább háromezer forintba kerül a válóper és ezt bizony sokan drágálják. Általánosságban kimondható, hogy oly házasságok, melyek már több évig tartottak, azontul is kiállják a viharokat, melyeket a házasságtörési drámák és regények okoznak. — Tizenkét évnél tartósabb házasságok már csak elenyésző számban szerepelnek a felbontottak közt; ilyenkor már az ritkább, hogy a nő hűtlensége szolgáltatna okot a válásra. Még csekélyebb ama frigyek száma, melyek a házasság első hónapjaiban kerülnek elválasztásra. A házasság első évében rendkívül ritkán kérnek válást és még ritkábban hűtlenség miatt. A legtöbb válás az 1—11 éves házasságokra esik, már pedig Franciaországban az összes házasságoknak csak 45 százaléka tart ennyi ideig és így a 7.9 százalékszám valóságos nagysága jóval tetemesebb, úgy, hogy az 1—11 éves házasságok egy harmada tekinthető kompromitáltnak.

* **Rothschild az antiszemizmusról.** Jules Huret, a párisi „Figaró” ismert nevű munkatársa ki egy év óta az iránt interviewolja meg egymásután a nevezetesebb férfiakat, hogy mit tartanak a szocializmusról, a párisi Rothschildot is meglátogatta. Rothschild kifejtette, hogy az ő fogalma szerint gazdag és kevésbé gazdag emberek vannak; de ez változandóságának van alávetve, mert aki ma gazdag, holnap más osztályba tartozhatik: azzal a nézettel a párisi Rothschild egyetért, hogy mindenkinek tehetsége és munkaképessége szerint kellene vagyonnal birni. Szerinte az elégedetlen munkásoknak teljes joguk van strikeolni. Az antiszemi-

tizmus éppen olyan ostoba és áldatlan dolog, mint a tőke elleni harc, mely végre a birtokos osztály megsemmisítésére vezet. Rotschild nem a munkások mozgalmában látja a valódi veszélyt, bár ettől is kell félni az esetben, ha a kormány beleavatkozik a konfliktusba.

* **Kimért lépfenés hus.** Szatmárról távirják: Dr. Jaeger városi főorvos a helybeli kirtörvényszéknél bünvádi fejelentést tett Tóh Márton erdőhegyesi lakos ellen, minthogy utóbbi egy lépfenés tehenet vágatott le és husát kimérette. Azok közül, kik a levágott marhának husából ettek, egy asszony már meghalt; a többiek élet halál közt lebegnek. Az elhalt asszonyt ma dr. Bajnai Endre törvényszéki bíró jelenlétében felboncolták.

Közgazdaság.

Vásárügy rendezése.

Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter mint már röviden jeleztük körrendeletet intézett valamennyi vármegye és törvényhatósági joggal fölrüházott város közönségéhez — az országos és hetivásárok engedélyezése, valamint a vásárok áthelyezése és a pótvásárok tárgyában.

A vásártarthatási jog — mondja lényegében a rendelet — király vásárszabaddalmi okmányban, vagy pedig miniszteri engedélyen alapul s ennél fogva a vásárok csakis az engedélyezett határnapokon s az adománylevelekben vagy engedélyokmányokban megszabott korlátok közt tarthatók meg. Tapasztaltam, hogy az országban sokszor tartatnak vásárok engedély nélkül, vagy hogy az engedélyezett vásárok nem mindig tartatnak meg az engedélyokmányok határozmányai szerint, hanem úgy a vásárok határnapja, mint azok tartama önkényesen megváltoztatják, miből törvényellenes gyakorlat fejlődik; továbbá, hogy a vásárok áthelyezésénél valamint pótvásárok kérelmezésénél nem tartatik meg a kellő rend úgy, hogy ezekre nézve is számtalanszor nehézség és zavar támad: szükségesnek találtam tehát a vásárok hiteles jegyzékét hivatalból megállapítani s azt szoros alkalmazkodás végett a törvényhatóságoknak kiadni. Oly célból tehát, hogy a vásártartás körül követendő eljárás tekintetében egyfelől a törvényhatóság, másfelől a vásárokat látogató közönség kellőleg tájékozva legyen, a következőket rendelem:

1. Az engedélyezett országos és hetivásárok csakis a vásárjogosultak meghallgatása után a közönséggel történt tárgyalások alapján egybeállított s ide-mellékelt hivatalos vásárjegyzékbe felvett határnapokon tarthatók. A törvényhatósági joggal felruházott s rendezett tanácsú városokban a város tanácsa, a nagy és kis községben a község előljárósága feyvelmi eljárás terhe alatt köteles örködni a felett, hogy területén úgy az országos, mint a heti vásárok máskor, mint az említett jegyzékben foglalt határnapokon ne tartassanak meg; úgy szintén felelősök az említett községek azon kárért is, a mely a vásárok engedélyezett határnapjainak be nem tartása következtében úgy a szomszédos vásárjogosultakra, valamint a vásárlátogatókra esetleg háramlik; kik ugyanis ebbeli kárak megtérítését a törvény rendes útján érvényesíthetik. Ehhez képest a nem engedélyezett, de gyakran a vásári határnapot megelőzőleg megkezdeni szokott vásározás (elővásár) vagy a vásári időtartamának engedély nélküli kiterjesztése szintén tilos.

2. Az idecsatolt jegyzéktől eltérő vásártartást csakis a kereskedelemügyi miniszter engedélyezheti, ki az állatvásárookra nézve a földmivélségi miniszter ural egyetértőleg jár el.

3. Új országos és hetivásárok csakis kivételesen jelesen oly esetekben engedélyeztetnek, midőn azoknak tartása az illető vidék közforgalmi és kereskedelmi igényei által sürögősen követeltetik. Az ily vásárok engedélye iránti cérvényben, mely a közönség útján terjesztendő fel a kereskedelemügyi miniszterhez, a vásártarthatásának szüksége, a feutemlitettek szem előtt tartása mellett, körülményesen indoklandó.

CSARNOK.

Az öreg harangozó.

— Orosz rajz. —

Irta: Korolenko V.

Esteledik.

A kis falu a tölgyerdő árnyékában, a csergező patak partján csendesen nyugszik a csillagvilágos éjben. A távolban a téli álmából csak az imént feléledt földből lenge ködfátyol emelkedik, mely az erdő árnyékát még sötétebbé teszi; a patak vize ezüst fényben reng... Csend és zavartalan nyugalom köröskörül... A falu lakosai alszanak... A szegényes kunyhók körvonalait is alig lehet megkülönböztetni; itt ott a távolból fény sugar villan fel, egy-egy kapu csikorog — majd az éber házőrző eb kigugátása hallatszik, aztán ismét néma ábrándos csend... Az erdő sötétjéből most magányos vándor alakja tűnik e é, itt egy lovas, — amott parasztszekér kerekerei nyikorognak: a falu lakosai a templomba indultak, hogy méltóan várják az ünnep kezdetét.

A falu közepén, magános domb tetején emelkedik a templom, ablakai fényárban usznak, a vén, redves torony magasan, a ködben vész el. A törődött lépcső recsegése hallatszik. Az öreg harangozó bizonytalan léptei azok: csakhamar új csillag világít a távoli homályba — a harangozó lámpása.

Az öregnek nehezére esik a keskeny lépcsőn felbotorkálnia. Öreg csontjai lassan felmondják a szolgálatot; — nagyon megviselte az élet, szemvilága is gyöngül... Bizony rászolgált az örök nyugalomra — és a halál csak nem jön! Maga előtt látta sirba hanyatlani fiát, unokáját; sok ifjat s öregeket kísért csengetyűje szavával utolsó útjára s mintha elfeledte volna őt a halál — pedig kin neki az élet.

Sokszor beharangozott már husvét ünnepére; bizony maga sem mondhatná meg hány-szor várt már itt a toronyban ennek idejére. És így lesz ez ma is, légyen meg az Ur akaratja!

Nehézkes léptekkel tart a torony repedezett párkányának, s reá dől. Alig látja a homályban köröskörül a temető sírdombjait. A fekete keresztet kitért karjaikkal, mintha halottaikat védenék. Itt-ott egy lombtalan nyírfá ágai ringanak...

A mélyből a tavasz enyhe lehellete, a fák fiatal hajtásainak illata, s a temetőkert csendes békéje száll az öreg Makárhoz... Mit is hoz neki az új esztendő? Vajon mához egy évre is innen felül, csengő harangozással üdvözi a szent husvétot, vagy talán oda lenn... messze, a temető sarkában fogja örök álmát aludni, s kereszt ékíti majd sírját? Legyen meg az Ur akaratja... Ő készen van, de már idején is lesz a szent ünnepet hirdetnie. „Tisztelet és hála az Urnak!” susogják ajkai; feltekint a magas égre, hol a csillagok milliárdjai ragyognak és keresztet vet... *

— Makár! — hangzott alulról remegő gyenge hangon. Az öreg egyházi kezét a megérintéstől könnyező szeméi elé tartván, nézett fel a toronyra, mert nem látta a keresztet.

— Mit akarsz? — Itt vagyok! — felelt a harangozó s kihajolt a torony párkányán. — Hát nem látsz?

— Nem!

— Talán már be kellene harangozni? Mit gondolsz?

Mindkettő felnéz a csillagokra. Ezer és ezer égitest tekint le rájuk a magasból. — Ott a távolban ragyog a tüzes „gönczöl szekere.”

Makár fontolgtatva szólott:

— Nem, még nem! — Tudom már... *

És az öreg tudja. Minek neki óra? Az Ur csillagszeméi majd figyelmeztetik, ha itt lesz az ideje.

Ég és föld a fehér felhő, mely amott a magában libeg odább, a sötét tölgyerdő, mely zizegve lengeti galyait s a távoli patak csacso-

gása — régi ismerői, jó barátai. Hosszu élet-történetét beszélnek ezek el. Feltűnik előtte a múlt: mikor először jött atyjával a toronyba... Edes istenem, mily régen is volt... és mégis csak az imént! Látja magát, mint gyermeket, szőke fűrtével, ragyogó szemével, a mint a szél — nem ám az, a melyik az utca perát ragadja magával örült forgótánczában, nem! egészen más, kedves szellő — játszva kuszálja fűrtét. — Mélyen, mélyen alant sok apró emberkét lát; — mintha a falu kunyhói is oly parányiak volnának... az erdő oly igen messze van s a síkság, melyen a falu épült, nagy, végtelen nagy.

— Pedig hiszen oly közel van — szól mosolyogva az öreg harangozó, s lemutatott a falura.

Ilyen az élet is! mig ifjak vagyunk, végtelennek tudjuk; előttünk, szinte kezünkben fekszik a bölcsőtől a sírig, mely ime ott a temető sarkán készen vár... Most már, hála Istennek, ideje is megnyugodni. Becsületesen befutotta élet-pályáját, s a nedves anyaföld befogadja ölébe. Ha isten úgy akarja, csakhamar ott nyugszik... *

— De már ideje lesz! Még egyszer felté-
kint az öreg Makár a csillagokra, leveti süvegét, keresztet vet s megragadja a harangkötelet...

Erős harangozás rezgeti most meg a levegőt... aztán újra, meg újra... majd hatalmas kongással, majd ábrándosan csengve, összhangzó dallamba olvadva hullámszik tovább a légtérben. Elnémulnak a harangok, az istentisztelet kezdődik. Máskor az öreg Makár is leszállt a toronyból s az ajtó melletti sarokból hallgatta végig az istentiszteletet, ott imádkozott. Most főn marad, — nagyon megtörték az évek. És különösen ma, mintha ólomsúlyosak lennének tagjai. Ledől egy padra s mig a harang elhaló hangját hallgatja, ábrándjai mélyed. — Mire gondolsz? Maga sem tudna rá felelni. Lámpása a toronyt sem tudja már megvilágítani a homályban a ig látni a harangokat, alulról tompa zsongásként hat fel a hívők éneke s a szellő himbálja a harangkötelet.

Az öreg mellére csüggeszti fejét, előtte összefüggéstelen vonulnak el egy hosszú élet képei. Énekelnek... Mintegy félálomban hallja, s magát a templomban képzei. Gyermeknek énekelnek az oltár előtt, tisztán hallja az öreg pópá, a megboldogult Naum páter hangját. A sok száz és száz paraszt térdreborul, fejét lehajtja s keresztet vet... Mind ismerőse, s mind halott!... Amott atyja szigorú arcát látja, mellette bátyja, buzgón imádkozik, közbe nagyokat sóhajt, s itt áll ő is virágzó egészségben, ifjú erővel, — reá még öröm, boldogság vár a jövőben.

És hol e boldogság? Az öreg gondolatai ellobbannak, mint elhaló tűz végső lángja, mely élete minden titkos zugába bevilágít. Szakadatlan küzdés, gond, szenvedés... Hol van hát az ígért, a remélt boldogság? Nehéz sors szántotta fel ifju, gondtalan ábrázatát, erős vállalai megtörték, megtanult ő is sóhajtani, mint amott bátyja... *

Emitt, balfelől a falu asszonyai közt az ő felesége is, fejét lehajtva ájtatosan imádkozik. Igaz, hü neje volt, nyugtassa meg az Isten! S ő neki is küzködni kellett. A munka, a fáradtság nagyon hamar megvénytette. Ragyogó szeméi elveszték fényüket; az egykori büszke, bátor tekintet helyét a sors csapásoktól való félelem, remegés foglalta el a fiatal asszonynál... és az ő boldogsága mi volt? Egy fiuk volt egyedüli örömük, vigaszuk, a gonosz emberek ezt is elrabolták!

Ott áll a gazdag uzorás, fejét földig hajtva, buzgón csókolja a keresztet — csalja Istent is, a mint az embereket... *

Az öreg Makár vére felforr, komolyan, haragosan tekintenek le a falakról a szent képek a nyomorult, hazug emberre — de mindez messze mögötte van immár. A sötét torony az ő világa most, a hol a szél himbálja a harangkötelet. „Az isten igazságot fog tenni, övé a bosszu!” susogja az agg, s csendesen peregnek könnyei ránczos ábrázatán... *

— Alszol, Makár! — hangzik most alulról.
— Ki az? — kérdi az öreg, s gyorsau

felugrik. — Istenem, hát csakugyan elaludtam volna? Ilyen szégyen még nem ért!...

Hirtelen, biztos kézzel ragadta meg a kötelet, még egy pilantást vet le, a hol mint nyüzsgő hangyaboly mozog a falu népe... Az ünnepi menet megindul, előtte viszik a keresztet és szentképeket; Makár hallja az örömteli éneket, „Ressurexit... feltámadott Jézus az ő halottaiból!” E hangok megnyugtadják az öreg szívét... mintha ragyogóbbak lennének a templom gyertyái, s a nép élénkebben mozog, — hirtelen a szél feléje hajtja a hanghullámokat s a viszhang beleolvad az ünnepi harangzúgásba..

*

Soha ily szépen nem szólt az öreg harangja. Mintha átöntötte volna szive érzését a hideg ércbe, mely majd nevetett, sirt: szivig ható hangok emelkedtek az égfelé, a ragyogó csillagokhoz... míg csak fénye ragyogóbb lesz, míg újabb és újabb hangáradat emelkedik az égfelé, szeretetet, örömet, boldogságot hirdetve... Tompán, mely fenséggel árad a nagy harang bugása, s ég és föld zugja vissza himnuszát: „Feltámadott Jézus halottaiból.” Rurrexit... Minden, minden, a zugó harang, az emberek éneke csak egyet hirdet: „Feltámadott Jézus!...”

A vén torony is részt látszik venni az emberek örömeiben, s a szellő, mely a harangozó arcán játszadozik és azt susogja: Feltámadott!

S az öreg feledi fájdalmait, a küzdelem mel teljes életet... Feledi, hogy egyedül áll a világon... Csak az éneklő, zokogó hangokat hallja, melyek az éj sötétjéből a csillagvilágos ég felé hullámanak, s lehetnek az anyaföldre. Fiai, s unokái közt képzelet magát, hallja hangjukat s az öregek és ifjak hangja összhangzó dallamban egyesül: örömről, boldogságról zeng, melyet hosszú, sötét élete tőle megtagadott... Megrántja az öreg harangozó a kötelet, könyei omlanak ábrázatán, s szive hevesen ver az álmódott boldogságtól...

*

Alant az emberek egymásnak adják a szót: ily remekül még nem kongatta az öreg...

Nagyot kondul még a harang s aztán elnémul. A kis harangok reszketve hallgatnak el, mintha csendben akarnak hallgatni az elhaló hangot, mely egyre csendül, rezeg, sir, majd a végtelenbe enyészik...

Erőtlén hanyatlik az öreg padjára, két könnyesepp pereg le lassan, csendesen sápadt, hidegülő ábrázatára...

Távozzatok! Az öreg harangozó lélekharangját kongatta!

Ford. i—s.

Mennyasszonyi selyem ruhákra való selymeket fekete, fehér és crème színekben, simát és damasztot méterenként 45 krtól 16 frt 65 krig (mintegy 300 különböző fajtában) szállít egyes öltönyökre, vagy egész végekben is postabér-és vámmentesen Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba intézettlevelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. (9)

Főügynök kerestetik.

Debreczen, Hajdu s a szomszédos megyék számára egy jó hirnevű, könnyen terjeszthető biztosító intézmény által csakis tevékeny és megbízható erőket vétenek tekintetbe.

Szíves ajánlatok **Eckstein Bernát** hirdetési irodájához, Budapest, fürdő-utca 4. sz. czimzendők „főügynökség” jelige alatt.

Csakis világhírt **zigaretta papirost** használjátok

Les Dernières Cartouches jeggyel
BRAUNSTEIN FRÉRES párisi
gyárából, 65., Boulevard Exemans.

Ezen gyártmány a papír ipar diadala s a cigaretta papiros eszményképe.

Ezen cigarettapapiros és cigarettahüvely gyári raktára:
Bécs, I. Scholrenring 25.

„A valódi francia „Les Dernières Cartouches” cigaretta-papirunk, valamint a valódi francia cigaretta-hüvelyek a „Les Dernières Cartouches” papirból minden norringbergi nagykereskedésben, ugyancsak az összes magyar kir. dohánytözsdekben, kaphatók.”

Versenyárgyalási hirdetmény.

A Hajdúvármegyei államépítészeti hivatal területén lévő debreczeni-fehértemplomi állami közuton 1893., 1894., 1895., 1896., 1897. és 1898. években eszközöndő kavics-szállítás biztosítása végett a folyó 1892-ik évi október hó 5-én a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium és a fentnevezett államépítészeti hivatal helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján versenyárgyalás tartatik.

Felhivatnak ennél fogva a vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium segédhivatalainak igazgatójához, vagy a fentemlített államépítészeti hivatalhoz címezve, legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap délelőtti 10 órájáig nyujtsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint általában a bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok öt pecséttel zárt borítékban a czimzésen felül világosan kiírandó az államépítészeti hivatal és azon állami közut neve, melyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az államépítészeti hivatalban átvehető ajánlati és felosztási kimutatási minta szerint teendőek meg.

Azon esetben, ha ajánlattevő a kereskedelemügyi miniszter ur Ö Nagyméltósága által elfogadott s az államépítészeti hivatalnál kitett kőmintától eltérő kőanyagot kívánna szállítani, — ennek, saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni, s egyúttal a felosztási kimutatás 7. rovatában a tervezési helyet is megjelölni tartozik.

Az árnak a kereskedelemügyi miniszter Ö Nagyméltósága által elfogadott s az államépítészeti hivatalnál kitett mintával azonos vagy bár attól eltérő, de legalább is oly minőségű anyagra kell vonatkoznia.

A benyújtott ajánlatok vissza nem vonhatók, s mindegyik ajánlattevő ajánlatának beadásától számított nyolcz hétig kötelezettségben marad.

Az államépítészeti hivatal területén átvonuló minden egyes állami közuti vonalra külön ajánlat nyujtandó be.

Az állami közutaknak csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Ugy az ajánlat, mint a hozzá mellékelte felosztási kimutatás, szabályszerű bélyeggel látandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bánatpénznek az állampénztárba vagy adóhivatalba történt befizetését igazoló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett mennyiség után az ajánlott árak összegének 5%-át kell kitennie.

Késpénz vagy értékpapír az ajánlathoz nem mellékelendő.

Azoknak az ajánlattevőknek, kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénze az árlejtés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni, illetve az intézkedés a kiadatás iránt megtétetni.

A tett ajánlat vállalkozót azonnal, a kincstárt azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt kereskedelemügyi miniszter ur Ö Nagyméltósága elfogadja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és kőminták az államépítészeti hivatalnál a szokott hivatalos órákban átvehető, illetve megtekinthetők,

Kelt Debreczenben, 1892. évi szeptember hó 12-én.

Hajdúvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

Sándor Kálmán,
kir. főmérnök.

KÖNYVNYOMDA.

KÖNYVKÖTÉSZEZET.

A „DEBRECZENI ELLENÖR“

legújabb és legdivatosabb betűkkel gazdagon felszerelt
 s 3 gyorsajtóval berendezett

➔ **LEGNAGYOBB** ➔

KÖNYVNYOMDÁJA

Debreczenben, Széchenyi-utca Simon-ház.

Ajánlkozik mindennemű

nyomdai munka gyors és díszes kiállítására

➔ Községi és gyámi rovfos ívek, ➔

hivatalos nyomtatványok minden alakban.

Ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok
 falragaszok, körlevelek, gyászjelentések,

LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK

Báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

➔ a legjutányosabb áron ➔
állíttatnak ki.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

KÖNYVKÖTÉSZEZETÜNKBEN

mindenféle díszes és egyszerű munkák
 gyorsan és jutányos áron elkészíttetnek.